

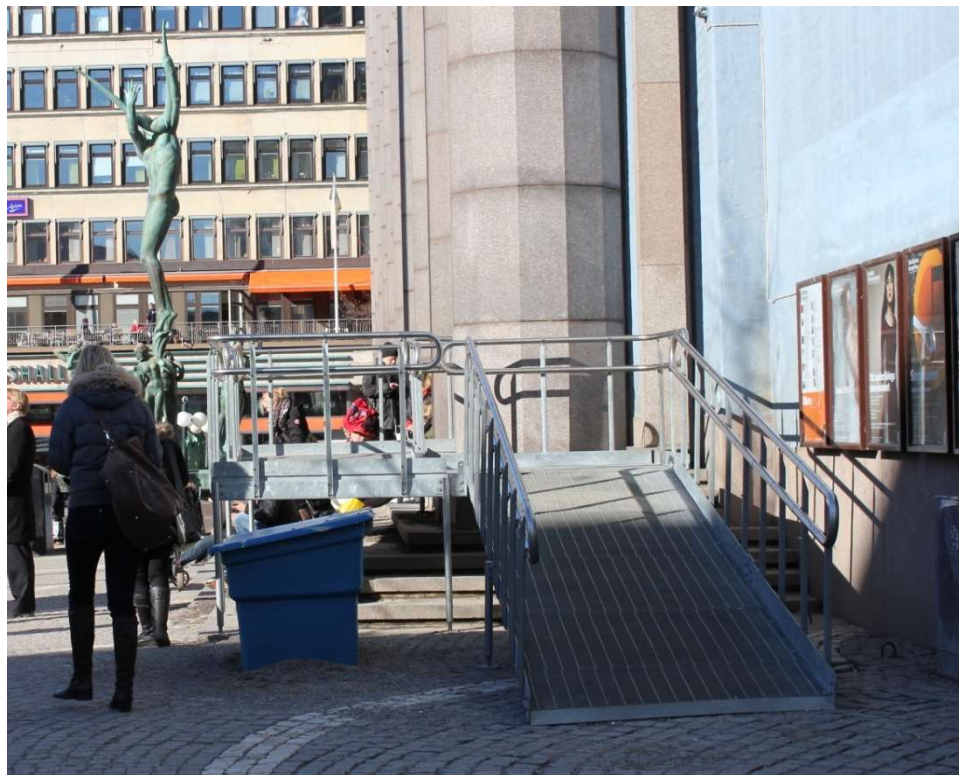

Vardagsteknik i hem och samhälle – en möjlighet eller hinder för personer med kognitiva nedsättningar?

Anders Kottorp, dekan och professor, leg arb ter
Malmö Universitet, Malmö, Sverige

Tillgänglighet

- Inte bara ur ett fysiskt perspektiv

Teknikens tveeggade roll i allas liv

Vardagstekniken kan
förenkla våra vardagsliv
och kompensera för olika
begränsningar

Vardagstekniken kan
skapa hinder och leda till
exkludering

**PADL/
IADL**

**Fritid och
sociala
aktiviteter**

**Vardags-
teknik**

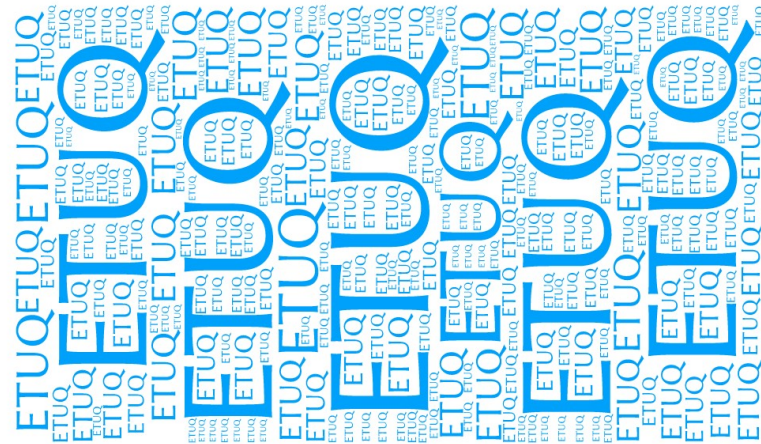
Arbete

Vardagsteknik – viktigt för vem?

- Personer med olika funktionsnedsättningar lever längre integrerade i dagens samhälle
- Personer lever kvar i sina hem med olika former av kognitiva nedsättningar
- The Silver Tsunami
- Personer med behov av att kunna hantera vardagsteknik i och utanför hemmet för att hantera sin hälsa (KOL, diabetes...)
- E-hälsa
- **ALLA...**

Everyday technology use questionnaire (ETUQ)

- Semistrukturerad intervju (självupplevda problem) i relation till 90+ vardagstekniker och tjänster
- Mäter graden av vardagsteknikanvändning
 - Antal relevanta vardagstekniker i personens kontext
 - Förmåga att använda vardagsteknik
- Manual tillgänglig (Sve/Eng)
- Online/FtF utbildning (FSA)
- ETUQ app
- ETUQ-SF
- Idag ETUQ 3dje upplagan

Management of Everyday Technology Assessment (META)

- Primärt observationsbaserad bedömning (AMPS)
- Skickligheten i olika generella handlingar i hanterandet av vardagsteknik bedöms utifrån definitioner och bedömningssystem
 - 10/11 specifika färdigheter observeras
 - Kräver utbildning för att genomföra bedömningen
 - Mer komplex analys för att generera mått på vardagstekniks användning
- Idag META andra upplagan

ANVÄNDNING AV VARDAGSTEKNIK OCH KOGNITION

Malinowsky, C., Almkvist, O., Kottorp, A. & Nygård, L. (2010). Ability to manage everyday technology: A comparison of persons with dementia or mild cognitive impairment and older adults without cognitive impairment. *Disability & Rehabilitation, Assistive Technology*, 5, 462-469.

Hällgren M, Nygård L & Kottorp A (2014). Everyday technology use among people with mental retardation – relevance, perceived difficulty, and influencing factors. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 21, 210-218.

Konklusion I

- Användning av vardagsteknik – samband med kognitiv nivå på gruppnivå för olika diagnoser
- Stor variation inom subgrupper – behöver beaktas!
- Även antalet relevanta vardagstekniker en känslig aspekt som skiljer mellan grupper (teknikrummet)
- Vilka är “riskgrupperna” här?

Konklusion II

- Användning av vardagsteknik ett mer känsligt utfall än traditionella kognitiva mått, och en mer känslig aspekt av vardagsfungerande
- Självskattning en metod med värde även i tillämpning med personer med kognitiva nedsättningar!

VAD HÄNDER MED TEKNIKANVÄNDNINGEN ÖVER TID ?

Hedman A, Kottorp A, Almqvist O, & Nygård L (2018). Challenge levels of everyday technologies as perceived over five years by older adults with mild cognitive impairment. *International Psychogeriatrics*, accepted for publication.

Hedman A, Nygard L & Kottorp A (2017). Everyday technology use relates to activity involvement in cognitive decline. *American Journal of Occupational Therapy*, 71, 7105190040p1-7105190040p8. doi:10.5014/ajot.2017.027003

Longitudinella utfall

- Användning av vardagsteknik (år 0-2) ett mer känsligt utfall att fånga funktionella förändringar
- Ett signifikant samband mellan profil (år 0-2) och diagnostiskt utfall vid år 5 (demensdiagnos; $p=.05$)

Konklusion III

- Tidiga kompensatoriska strategier för att stödja personer med MCI diagnos viktigt (särskilt om en sjunkande profil identifieras)
- Självrapporterad förändring i användandet av vardagsteknik en tidig indikator för att predicera utfall på längre sikt
- Fokusera bedömningar på aktiviteter som inkluderar användning av vardagsteknik

ANVÄNDNING AV VARDAGSTEKNIK - INTERVENTION

Malinowsky C & Fallahpour M, Larsson-Lund M, Nygard L & Kottorp A (2018). Skill clusters in ability to manage everyday technology among people with and without cognitive impairments and acquired brain injury. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 25, 99-107.

Planering av intervention

- Identifiera färdighetskluster/profiler i färdigheter i teknikanvändning (META) i en heterogen grupp av deltagare med och utan kognitiva nedsättningar
- Har färdighetskluster/profiler samband med ålder, kön, diagnos, vardagstekniker (finns diagnostiska profiler)?

Profiler utfall

- Många deltagare uppvisade olika profiler i teknikanvändning
- Personer med en kognitiv nedsättning uppvisade oftare profiler med visa problem i teknikanvändning

Konklusioner IV

- En specifik diagnos kan **INTE** predicera specifika problemprofiler i teknikanvändning
- En specifik profil i teknikanvändning kopplat till en vardagsteknik kan **INTE** predicera en liknande profil i en annan teknik

ANVÄNDNING AV VARDAGSTEKNIK – ETT SAMHÄLLELIGT RÄTTVISEPERSPEKTIV?

Kottorp A, Nygård L, Hedman A, Öhman A, Malinowsky C, Rosenberg L, Lindqvist E, & Ryd C (2016). Everyday technology use of older adults: An occupational justice issue for some? *Journal of Occupational Science*, 23, 382-388.

TAKE-HOME MESSAGE

Användning av vardagsteknik – en känslig och viktig aspekt i vardagsfungerandet

Användning av vardagsteknik – inverkar på livskvalitet, graden av delaktighet, hälsa och välbefinnande

Diagnos ej en stark prediktor på individnivå i relation till såväl nivå som profil i teknikanvändning

Självskattning hos personer med kognitiva nedsättningar – en fungerande metod!

TAKE-HOME MESSAGE

Förändring i användning av vardagsteknik – en viktig aspekt att beakta i tid

Systematiska och evidensbaserade metoder finns utvecklade med god validitet och reliabilitet för personer med kognitiva nedsättningar

Flera andra aspekter än kognition kan påverka såväl tillgång som användning av vardagsteknik – beakta att alternativ finns till teknikanvändning i hem och samhälle!